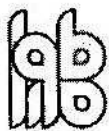

کتاب شناسی توصیفی ادبیات تطبیقی

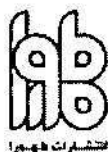
دکتر ابوالقاسم رادفر

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۱۳۹۳

سرشناسه	: رادفر، ابوالقاسم، ۱۳۲۹
عنوان و نام پدیدآور	: کتاب‌شناسی توصیفی ادبیات تطبیقی، ابوالقاسم رادفر
مشخصات نشر	: تهران، انتشارات طهورا، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۸۶۵ ص
فروست	: مرجع کتاب‌شناسی: ۲
شابک	ISBN:978-600- 92924-9-3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب‌نامه
موضوع	: ادبیات تطبیقی - کتاب‌شناسی
موضوع	: ادبیات - کتاب‌شناسی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ک ۲ ز ۶۵۱۱
کدی دیویی	: ۰۱۶ / ۸۰۹
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۲۴۴۱۱۸۶

کتاب‌شناسی توصیفی ادبیات تطبیقی دکتر ابوالقاسم رادفر

ناشر: طهورا، تهران، تهران، خیابان سارخا، پ. م. بهبودی و شادمان،
بن‌بست فرحزاد، ساختمان پزشکان، شماره ۸، طبقه اول، واحد ۲
تلفن: ۰۲۱۶۶۵۲۶۱۷۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه، چاپ اول ۹۳
امور رایانه‌ای و طرح جلد: سهیمه اسدزاده

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹۲۴-۹-۳

بها: ۳۰۰۰۰۰ ریال

فهرست

صفحه	عنوان
۷	پیش‌گفتار
۱۱	کتاب‌های تطبیقی و مقایسه‌ای
۵۵	مقالات تطبیقی
۵۲۵	مقالات مقایسه‌ای
۶۵۵	پایان‌نامه‌های کارشناسی‌ارشد و رساله‌های دورهٔ دکتری
۷۴۱	فهرست کتاب‌های تطبیقی و مقایسه‌ای
۷۵	فهرست مقالات تطبیقی
۸۰۵	فهرست مقالات مقایسه‌ای
۸۲۱	فهرست پایان‌نامه‌های کارشناسی‌ارشد و رساله‌های دورهٔ دکتری
۸۴۹	فهرست منابع و مآخذ

پیش‌گفتار

ادبیات تطبیقی که در زبان مرزپایه‌ها، «ادب‌المقارن» گفته می‌شود، شاخه‌ای از ادبیات، یا به تعبیر بهتر، شاخه‌ای از نقد ادبی است که به بررسی و سنجش میان آثار ادبی در زبان‌های مختلف می‌پردازد و شباهت‌ها و تفاوت‌ها میان آثار را - از جنبه‌ها و زوایای گوناگون - واکاوی می‌کند. به عبارت دیگر ادبیات تطبیقی تأثیر و تأثر آثار ادبی بین ملت‌های مختلف را مورد نظر قرار داده، یا انعکاس ادبیات ملتی را در دیگر ملل بررسی می‌کند.

ادبیات تطبیقی را شاید بتوان نوعی داد و ستد فرهنگی بین ملت‌ها دانست که خود مایه غنا و رشد فرهنگی ادبیات ملت تأثیرپذیر از ملت تأثیرگذار است. نسبت تطبیقی در واقع به تبیین این بازتاب‌ها و انعکاس‌ها می‌پردازد.

به تعبیر استاد دکتر جواد حدیدی، پژوهشگر ادبیات تطبیقی همچون شایسته‌ای است که در مرز میان دو کشور می‌نشیند و داد و ستدهای فرهنگی و ادبی میان دو ملت را در دست و پا می‌گیرد و ضبط می‌کند و در نهایت به مقایسه و سنجش آن‌ها دست می‌زند و موارد گرفته شده ادبیات یک کشوری را در کشور دیگر برای ما عینی و ملموس می‌کند و نشان می‌دهد که اثر اقتباس شده تا چه میزانی تحت تأثیر ادبیات اثرگذار است. با ورود به این بحث، محقق ادبیات تطبیقی می‌تواند نتایجی را که در نظر دارد به دست آورد و جنبه‌های مختلف آن را روشن سازد و به پیشرفت دانش یاری کند. زیرا با تعیین میزان تأثیر و تأثرها، حد و اندازه ابتکارها و تقلیدها مشخص می‌شود.

البته این نکته را نباید از نظر دور داشت که این تأثیر و تأثرها همانطور که اشاره شد از راه‌های گوناگون صورت می‌گیرد که گاه پیش می‌آید برخی از محققان این رشته آن را از مقوله ادبیات تطبیقی ندانند و عنوان دیگری برای آن برگزینند که نظر تمام آنان محترم است و جای هیچگونه بحثی نیست.

مانند عناوین برخی آثار و مقالات مندرج در این کتاب، که ممکن است به مواردی برخورد شود که آن را به هیچ وجه در زمره ادبیات تطبیقی به شمار نیاورند. اما نکته گفتنی این است که هنوز معیاری دقیق با حد و مرز مشخص در این باره - حداقل به نظر نویسنده این منظور نرسیده - و بحث‌ها و گفته‌ها در آثار نوشته شده درباره ادبیات تطبیقی متفاوت است. این تفاوت‌ها که به جایی رسیده که هر صاحب قلمی دیدگاه خاصی نسبت به این موضوع دارد. در این کتاب روش‌ها را این بوده که آثار و موضوعاتی که در ارتباط با دو ملت یا دو زبان مختلف بوده در حوزه ادبیات تطبیقی به حساب آورده‌ایم و مواردی که در ارتباط با مقایسه و سنجش ادبیات و سایر مباحث ادبیات تطبیقی به حساب آورده‌ایم. ملت بوده در مقوله ادبیات ملی یا اسامی دیگر جای داده‌ایم، اگرچه خود می‌دانیم که این روش هم بی‌ایراد نیست مثلاً امیر خسرو دهلوی با نظامی گنجوی، که معیار زبان در نظر گرفته شده، تقابل ملیت آنان مورد نظر بوده است. باری به هر جهت با این کار تا حدودی مرزها را مشخص کرده‌ایم. همچنین درباره تأثیر قرآن و حدیث در ادبیات فارسی شاید مواردی ذکر شده باشد ولی تماماً در مقوله ادبیات تطبیقی قرار نداده‌ایم. ضمناً باید گفت که در این کتاب مقولات دیگر را نیز به غیر از ادبیات - که بعضاً کتاب‌ها و مقالات نسبتاً زیادی درباره آن‌ها نوشته شده در کتاب - ضمیمه است شاید استفاده از آن عام‌تر گردد، اگرچه خود بدین امر واقفیم که شاید این کار درست نباشد. مواردی که شامل موضوعات زیر می‌شود:

دانش‌های بلاغت و عروض و قافیه، زبان و دستور، علوم فلسفی، کلامی، عرفانی، دینی، دانش‌های قرآنی، روانشناسی، جامعه‌شناسی، فرهنگ عامه، چون ضرب‌المثل‌ها و... جنبه‌های هنری در اقسام گوناگون، موارد تاریخی، جغرافیایی، علوم طبیعی، آموزش و پرورش، اساطیر و باورها و حتی شخصیت‌های غیرادبی.

اما با توجه به این موارد تا حدود زیادی حجم و اندازه و دامنه گسترده حوزه‌های تطبیقی روشن می‌شود که می‌تواند ما را در آینده بدین موارد توجه بیشتر دهد و راه را برای علاقه‌مندان به موضوع‌های دیگر هموار کند.

نکته دیگری که جای دارد بدان اشاره شود این است که در برخی موارد نادر، عناوین مقالات به زبان عربی یا زبان اردو است که بودن آن‌ها را بهتر از نبودنشان احساس کردیم. باری اگر به امت این اثر حاصل تلاش چندین سالانه مؤلف بوده، که بدون هیچ ادعایی کار کامل و نهایی نیست و ایرادهای مترتب بر آن بسیار است، اما چه می‌شود کرد. شاید اولین کار در این زمینه اصلاح و مآخذ در اختیار محدود و زمان اجرای کار هم - آن‌طور که باید و شاید - باز هم موجود می‌شود. مشکل‌تر از همه حجم زیاد آثار است. با وجود کمبودهای بسیار جهت چاپ کتاب که ناگزیر ما را مجبور کرد که از ذکر بسیار موارد آثار چشم‌پوشیم و اگر خدا خواهد این نقص‌ها را چاپ‌های بعدی برطرف خواهد شد.

در پایان بر خود فرض می‌دانم از همه کسانی که در فراهم آمدن این کتاب به‌ویژه مدیریت محترم انتشارات طهورا که علی‌رغم مشغولیت فراوان کتابخانه‌آرایی تا انتشار این اثر را عهده‌دار شدند تقدیر و تشکر نمایم؛ توفیق خداوندی را بخواستم.

ابوالقاسم رادفر

پاییز ۱۳۹۳